

NAŠA VOLJA

GLASILO JUGOSLOVENSKE MLADINE

Leto III.

Ljubljana, dne 1. novembra 1937.

Stev. 3.

Ljubljana, 1. novembra 1937.

»Naša volja« stoji daleč proč in visoko nad dnevno-političnimi zapleti in razpleti. Njena naloga ni, da bi svoje čitatelje poučevala o tem, kaj se tekom štirinajst dni na politični pozornici dogodi, pa v naslednjih dveh tednih zopet pozabi. Njena naloga je večja: dajati mladini trajnih in koristnih osnovnih pogledov na življenje, posebno na življenje v naši domovini.

Kljub temu pa smatramo danes, da ne moremo popolnoma mirno mimo dogodka, ki nima samo dnevno-politične važnosti, ampak je nacionalno-politični dogodek, ki bi lahko postal za nas usoden. Pri tem mislimo na sporazum, ki so ga podpisali pred kratkim predstavniki tako zvane združene opozicije. Ko se spuščamo v eno izmed točk tega sporazuma, bomo pustili ob kraju vse ostalo, omejili se bomo na najglavnejšo, t. j. točko, ki negira narodno edinstvo.

Danes ni več nikakšen problem, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. Ves zgodovinski razvoj južnih Slovanov kaže v vseh razvojnih stopnjah le eno: da so se vedno i eni, kot drugi, oziroma tretji vedno zavedali, da so potomci iste krvi, ki so jih razbile na manjše dele le zgodovinske prilike, da so se morali razvijati pod nam tujimi kulturnimi območji, ki so jim dala sicer posebna obeležja, niso pa nikoli mogla v njih zamoriti prepričanja, da so kljub temu le eno. To zavest potrjujejo poedini poizkusi v pretekli in polpretekli dobi, ki pa na žalost nikoli niso mogli dovesti do zaželenih uspehov.

Ko je po razsulu Avstro-Ogrske napočil čas, ko so Jugosloveni lahko vrgli s sebe okove, ki so jih tiščali, je bilo baš dejstvo, da so Slovenci, Srbi in Hrvati en narod, pred mednarodnim forumom odločilno za nastanek nove države — kraljevine Jugoslavije, v kateri so zatiranci našli uresničenje vseh svojih teženj. Jasno je, da so se tekom dobe, ki je za nas pomenila največje zlo, našli ljudje, ki so se vdinjali za nas tuji miselnosti in ki niso po našem osvobojenju našli poti nazaj. Ti ljudje žive med nami še danes ter s svojim pogubnim delovanjem rušijo to, kar je bilo priborjeno s tolikšno muko.

Med te ljudi spadajo tudi oni, ki so pred kratkim podpisali že omenjeni sporazum. To so ljudje, ki so proglasili narodno edinstvo za politični slager, golo izmišljotino nekih prenapetežev, ki s svojimi trditvami zanikajo vso zgodovino ter krvave borbe za naš obstoj. Proglasili so v svojem sporazumu, da so Slovenci, Srbi in Hrvatje trije narodi, ki nimajo in niso imeli nikoli ničesar skupnega.

Ne vemo, ali se omenjeni zavedajo dalekosežnosti svojega političnega igrakanja, ki je tembolj nevarno v današnjih neuravnovešenih časih, ko se povsod izza meje kažejo grabežljive roke. Izgleda, da ne. Izgleda tudi, da ni v njih niti trohice spoštovanja stoletnih borb in še več, dokazanih dejstev.

Jugoslovenska družina

Jugoslovenska plemena so kakor družina, ki se je pod vplivom prilik razšla. Poedini deli so stvorili svoje posebne običaje, nastale so za njih nove potrebe. In ta družina, ki ni nikoli izgubila zavest edinstva, se je zavedla in uvidela, da je v edinstvu bolje, da je v edinstvu bodočnost. Sedaj zopet postaja eno v ljubezni in čustvu za skupne interese.

Obletnica 29. oktobra

Dne 29. oktobra smo obhajali obletnico datuma, ki je po težki in dolgi borbi z Avstrijo in njenimi zavezniki prinesel našemu jugoslovenskemu narodu dolgo pričakovano svobodo. Še poslednji odpor že popolnoma strohnelega sistema avstro-ogrške države se je sesul, ko so mladi, močni slovanski narodi zahtevali, kar jim je po božjih in človeških pravicah pripadalo — svoje lastne, nezavisne, svobodne države. Po velikih zmagah, ki so jih izvojevali jugoslovenski vojaki na jugu, po porazu Nemčije na francoski fronti,

po blaznem begu avstrijskih vojakov z italijanskega bojišča, je Avstrija kapitulirala na vsej črti. Dne 3. novembra je cesar Karel podpisal pogoje, ki mu jih je diktiral vojni svet v Versaillesu.

Dolga stoletja željni sen zatiranih slovanskih narodov: Jugoslovenov, Čehoslovakov in Poljakov, se je uresničil.

Toda... Toda Italijani so nadaljevali svoj pohod proti Idriji, Logatcu. Bili so pač zavezniki... Nihče bi jim ne branil dostopa do Ljubljane ali še dalje, da niso baš takrat prispeli v Ljubljano srbski vojaki iz ujetništva. Polkovnik Švabić se je v dogovoru z našimi narodnimi predstavniki odločil, da jih s svojimi cc 100 vojakov ustavi in po možnosti potisne nazaj. Posrečilo se mu je, da je Italijane pregnal za Vrhniko. Ostalo pa je bilo prepuščeno diplomatski poti. Kakšna je ta bila in kaj smo dosegli, vemo vsi...

Na severu je general Maister zasedel Maribor in s tem rešil našo severno mejo. Tudi tu so imeli nato besedo diplomati. Rezultat: nesrečni koroški plebiscit...

29. oktober je simbol našega zedinjenja po težkih, krvavih borbah, v katerih so izgubljali življenje naši najboljši sinovi. A obenem naj nam bo tudi spomin, da nismo še vsi zedinjeni, da so onstran zapadne in severne meje še Jugosloveni, ki težko čakajo odrešenja in svobode.

Mladina in politika

Dobra mladina — srečna domovina

Živimo v času, ko je vse človekovo delo, vsa človeška eksistenca, kratko rečeno, vse človeško življenje kot skupnost in prav tako življenje vsakega posameznika odvisno od politike. Vsako važnejše vprašanje, vsaka važna ustanova, sploh vse kar se zgodi, pri vsem se poudarja vedno in dosledno: »To se je zgodilo v tej politični eri, v tem in takem političnem kurzu.« Saj je tudi čisto res, da gotova dela, odloki in ukrepi nosijo pečat onega političnega kurza, v katerem so zagledali luč sveta ali dobili moč veljave. Postal je že skoraj pregovor: »Kdor ni politično opredeljen, ni popoln človek.«

Kaj pa je politični nazor prav za prav? To je nekak vidik, pod vplivom katerega, odnosno na

Za nas, jugoslovenske nacionaliste, »vprašanje« narodnega edinstva ne predstavlja nikakega vprašanja. Za nas je dokazano dejstvo, ki sploh nikoli ni bilo predmet debate. Zato bomo, kot smo doslej, neomajno vztrajali na njem ter se borili proti vsem podobnim izrodkom, kot je »sporazum« združene opozicije, ki ji je najvišji smoter le pridobitev politične oblasti.

podlagi katerega, si kdo zamišlja ureditev gotove države, v dani teritorialni in etnografski omejitvi. Ako je dan prvi pogoj, to je teritorialna omejitev, je treba to omejitev urediti in njeno ureditev uzakoniti. Tu pa pride v poštev veliki faktor, ki sem ga zgoraj navedel, to je, vidik ali politični nazor. Teh je pa več in tu navadno nastanejo trenja; tu je točka, kjer ima ugodno priliko, da poseže vmes dnevna, pa tudi žal prevečkrat zakulisna politika. Sicer igrajo tu veliko vlogo osebne zmožnosti posameznikov, kakor tudi moralna kvalifikacija, število pripadnikov, pa žal tudi prevečkrat finančna moč. Ureditev, če hoče biti trajna, pa mora biti taka, da so zadovoljni pripadniki vseh političnih nazorov, da se sile vseh združijo v enotno delo za napredek tiste teritorialno zaokrožene celote.

Veliko vprašanje pa nastane, ako se ta teritorialna celota ne krije tudi z narodnostno zaokroženostjo. Kako urediti državo, da se ne bo kršila nobena narodnostna individualnost? Kake težkoče nastanejo v takih slučajih, lahko vidimo v Avstriji in Italiji, kjer se dosledno zanika jugoslovenska narodnost, kjer se jim kratijo najosnovnejše pravice, ki jih zahteva narodnostna individualnost. Ta najosnovnejša pravica (Nadaljevanje na 2. strani)

Mk.:

Ali smo že zedinjeni?

III.

Jugosloveni smo —?

»Srbi, Hrvati in Slovenci«, je nagel odgovor skoro vedno in prav malokdaj pomislimo, da so Jugosloveni tudi — Bolgari.

Bolgarija šteje šest milijonov prebivalcev, ki pripadajo po jeziku in rasi jugoslovenski narodni skupnosti. Po krivdi slovanske nesloge in radi spretnosti tujcev, ki so napeli vse sile, da združijo slovanske brate, smo Jugosloveni razdeljeni v dve državi. Slovenci in Hrvatje sicer z Bolgari nismo imeli nikdar kakih spornih točk, toda zgodovina srbsko-bolgarskega razmerja je prav malo razveseljiva. Tri vojne so se bile od osvoboditve izpod turške oblasti, mnogo bratske krvi je bilo prelite. In zakaj? Ne v mali meri za interese tujcev, ki so iz malenkostnih sporov znali zanetiti požar. Jugoslavija je podedovala težko in neprijetno dediščino, zato hlo vzdusje je vladalo med obema jugoslovenskima državama. Šele ko sta oba vladarja, naš Viteški kralj Aleksander in bolgarski car Boris z energično kretljivo presekal gordijski voz, so se odnosi izboljšali, če je bilo to veseljav prav ali ne. Letos v januarju podpisana pogodba večnega prijateljstva, je srečno zaključila obojestransko mirovno prizadevanja. V skladu z najtoplejšimi čustvi vseh Jugoslovenov se je končalo nenaravno sovražno razmerje.

Kaj je Bolgarija in kakšni so Bolgari?

Pogled na karto nas pouči, da leži Bolgarija na jugovzhodnem delu balkanskega polotoka in ima odprto pot na Črno morje, kjer ležita važni pristanišči Varna in Burgas. Dve večji ravnini, Vlaška in Mariška, dve gorovji, Balkan in Rodopi — to je geografska oznaka Bolgarije. Glavno mesto je Sofija (215.000 prebivalcev). Zemlja je rodovitna, uspevajo žitarice, sadje, vinska trta. Znamenito je bolgarsko rožno olje. Poglavitna gospodarska panoga je poljedelstvo, industrija je šele v začetkih. Rudnin nima mnogo, omembe vredna sta premog in baker.

In prebivalci? Bolgari so Slovani, le ime so dobili od svojih nekdanjih mongolskih gospo-

darjev. Bolgarski jezik je tako slovenščini, kakor srbohrvaščini zelo podoben in se ga more vsak Slovenec izlahka privaditi, bodisi v besedi, bodisi v pisavi. V kulturi je dežela nekoliko zaostala, zato pa so Bolgari dobri vojaki, trdni, krepki in rodoljubni.

Zakaj vse to pripovedujem?

V arhivih znanega bolgarskega politika Stambolijskega, ki ga je zrušila notranja politična borba, so našli načrt, ki je predvideval veliko Jugoslovensko federativno carstvo. Vladar — po takratni zamišli Stambolijskega kralj Aleksander Karadjordjević — bi stoloval v Zagrebu, centralni parlament bi zasedal v Beogradu, deželni zbori pa v Zagrebu, Novem Sadu, Ljubljani, Splitu, Skoplju in na Cetinju. Ta načrt je bil tedaj še najbrž preuranjen, toda prvokrat se je pojavila v mapah državnika, ideja združitve vseh Jugoslovenov.

Mi, mladi nacionalisti, potegnemo črto čez zgodovino. Kar je bilo, je bilo; bodočnost je naša. Dobro se zavedamo, da jugoslovenska skupnost brez Bolgarov ni popolna. Naloga državnikov je, da izvedemo čim popolnejše zблиžanje in da najdejo primerna pota, kako združiti obe državi. Naša prva naloga pa je, da se o Bolgariji in njenih prebivalcih boljše poučimo kakor smo poučeni doslej. Saj je pri nas čudno malo ljudi, ki bi znali bolgarski jezik, čeprav bi se ga vsakdo mogel z lahkoto naučiti. Več, kakor mi, more napraviti srbska in bolgarska obmejna mladina, ki si mora ponuditi roke in vršiti uspešno propagando v onih predelih, kjer čustva naroda sporazumu še niso naklonjena.

»Od Beljaka do Soluna«, je načrtal jugoslovenske meje Krek. V takratnih časih je bil to veličasten in realen program. Toda sedaj, ko je vsaj na zunaj uresničen, si moremo postaviti še veličastnejšega. Ni nov, saj je star sto let; pred sto leti je veljal za utopijo. Le nekateri redki idealisti so verovali vanj in Matija Majar (1809 do 1892), naš rojak iz neosvobojenega Korotana, je v preroškem duhu napovedal: »Od Šmohorja do Carigrada — en narod, ena usoda!« Tudi mi,

poleg svojih glavnih načel še druge vzroke, ki jih ne morejo pustiti, toda tega jim ne smemo zameriti. Zrasli in izoblikovali so se prej, pod drugimi pogoji in v drugih razmerah. Ustvarili so si svoj politični in svetovni nazor pod drugimi vidiki. Zato pa ne sme mladina, kateri, kakor pravijo, pripada bodočnost, nikdar, zlasti pa danes, zaiti na isto pot, zato ne sme to »upanje naroda«, ki si ustvarja svoj svetovni in politični nazor, iti po isti poti. Nikdar ne sme gledati nazaj. Kar je bilo, je minilo. Mladini pripada sedanost, njena je bodočnost. Kaj je torej sedanost? Naša sedanost je, če vzamemo zgornje utemeljitve: teritorialna zaokroženost in etnografska enotnost. Temu pridajmo še geslo: »Državno in narodno edinstvo čuvati do zadnje kaplje krvi.« Če bomo storili vse, če bomo premagali in požrtvovalno prebrodili vse težave, kar bomo dosegli le, če bomo hodili po poti borcev, ki so žrtvovali življenje na oltar Jugoslavije, bomo izpolnili vse pogoje, da bomo dosegli to, kar mladini pripada, namreč: »Srečno bodočnost.«

Ne politike strankarstva in zakulisnega spletkarjenja, temveč politiko dela in požrtvovalnosti, odpovedi in tihega ustvarjanja naj vodi mladina. Država, ki bo imela tako mladino, lahko upa na dolgo in srečno bodočnost.

mladi jugoslovenski nacionalisti, verujemo temu geslu, trdno verujemo. Danes ta velika ideja ni več utopija, temveč je samo še vprašanje bližnje ali daljnje bodočnosti.

Starejša generacija nam je ustvarila Jugoslavijo. Hvaležni smo ji. Toda ni se mogla še popolnoma izkopati iz stare miselnosti. Mi mladi poznamo le Jugoslavijo. Prepričani smo, da starejša generacija nas neposredno ne zanimajo. Novi problemi vstajajo pred nami, iskati moramo novih rešitev. Toda naša pot ostane ravna, najsi gre preko težav in nevarnosti. Naš cilj je jasen in določen — osvobodjena, ujedinjena Velika Jugoslavija, v kateri bo prostora, kruha in dela za vse Jugoslovence.

IV.

Za zaključek naj očitam še nekaj program:

Za vsako idejo se je treba boriti, za velike ideje veliko boriti. Ideja, ki zanjo boj ni potreben, ni dosti vredna. Nekaj drobnih nalog, ki jih ima dijak nacionalist, sem že omenil. Sedaj bi povedal še, da je vztrajno drobno delo mnogo, zelo mnogo vredno. Nacionalizem se kaže predvsem v delu.

Pri delu moramo vedno misliti na občo korist. Umazan egoizem ni nič prida. Kdor misli v prvi vrsti nase, bo morda kdaj ideji koristil, toda le tedaj, če se bosta narodova in njegova lastna korist skladala. V nasprotnem primeru bo ideja takoj vrgel proč kot nadležno breme. Požrtvovalnost je lep znak nesebičnega dela.

V delu moramo biti stvarni. Tudi naša ideja je nekaj stvarnega, ne kaka fata morgana v oblakih. Ne lotevajmo se nalog, ki jim nikakor ne bomo mogli biti kos. Če bomo z malim začeli, in vztrajno delali, bomo mogli z velikim nadaljevati.

Pri delu kakor tudi pri presojanju tujega dela, nam bodi zvezda vodnica korist vsega naroda. Nad pravicami naroda sta samo Bog in poštenje, vsi drugi oziri, bodisi na posameznika, čeprav je visoko stoječa oseba, bodisi na kako skupino, ustanovo, društvo, stranko so napačni. Dalje se zavedajmo, da predstavljajo narodno celoto široki ljudski sloji, ne pa kaka rahla plast višje stoječega meščanstva, ali pa en sam razred, en sam sloj. Zato odklanjamo tako kapitalizem, kakor marksizem. Graditi hočemo na organskem pojmovanju naroda, po katerem imajo vsi udje svoje naloge, vendar jih izvršujejo tako, da služijo skupnemu smotru.

Borci za ideje so vedno ljudje krepke volje. Omahljivci, slabiči, ki so sužnji samih sebe, ne sodijo v krog, ki mu pripadajo vsi znani in neznani delavci, vsi znani in neznani borci za jugoslovensko idejo: Karadjordje in njegovi bojovníki, srbski in bolgarski junaki, ki so padali v boju s Turkom, ilirci-idealisti, ban Jelačić, škof Strossmayer in učenjak Rački, državnik Garašanin in knez Mihajlo, Lunder in Adamič, Evangelist Krek, Gregor Zerjav in Ivan Cankar, Avgust Jenko in Preporodovci, srbski junaki in jugoslovenski dobrovoljci, katerih kosti trohne po Albaniji, Dobrudži, okrog Kumanovega in po vsej naši zemlji, Stambolijski, kralj Osvoboditelj in kralj Ujedinitelj, razen teh še tisoči in tisoči drugih. V ta krog bo mogel stopiti le človek železne volje, ki je zmožen samopremagovanja, človek neomadeževanega značaja, ki bo pa obenem nosil v srcu trdno, neomajeno, fanatično vero v zmago svoje ideje. Ko bo takih ljudi dovolj, tedaj tudi Velika Jugoslavija ne bo več daleč.

M. Š.

Konec

Mladina in politika

(Nadaljevanje s 1. strani)

naj bi bila, da človek posluša vsaj pridigo v cerkvi v materinem jeziku. Toda to vprašanje spada k vprašanju manjšin.

Ali vse to zgoraj navedeno pride v poštev le tam, kjer trčita skupaj dva tako različna pola, kot sta germanstvo in slovanstvo, ali romanstvo in slovanstvo. Ne pride pa v poštev v državah, ki so narodnostno in jezikovno enake ali vsaj sorodne.

Če se torej iz vseh teh razmotrivanj vrnemo nazaj, vidimo, da smo teritorialno zaokrožena in etnografsko enotna skupina, torej imamo najboljše pogoje za napredek. Treba je le najti neko pot, neki ključ, po katerem bomo to dosegli. Tudi to že imamo. Saj nam je dal naš pokojni Kralj Ujedinitelj to kot vodilno misel, ko je sam sebi postavil geslo: »Državno in narodno edinstvo čuvati in braniti do zadnje kaplje krvi, to je namen mojega vladanja in moj najvišji zakon.« Če imamo že torej vse povedano v tem stavku, čemu še potem iskati načine, kako urediti državo, kako najti način sožitja? Torej pot nam je začrtana, geslo nam je dano. Po poti krepko naprej, da čim prej geslo postane iz besed dejstvo.

Res je pa tudi, da so navadno starejši vodilni ljudje opredeljeni politično v stranke, ki imajo

Naša zemlja in njene krvaveče rane

Žalostna obletnica

12. novembra 1920 je bila v Rapallu med Jugoslavijo in Italijo sklenjena pogodba, po kateri je Jugoslavija izgubila Julijsko krajino, Istro, otoke Čres, Lošinj in Lastovo, Zader ter morala dati pristanek, da se nezavisna Reka vključi v italijanski teritorij. S tem je bilo za Jugoslavijo izgubljenih pol milijona duš, ki so prešle na milost in nemilost dve leti kasneje z vladajočega fašizma. Z njegovim pojavom in zavladaanjem se je pričela v zgodovini manjšinskega vprašanja ena najžalostnejših dob: pogazeni so bili vsi osnovni človečanski principi in osnovne pravice, ki pripadajo našim rojakom na osnovi obljub najvišjih predstavnikov italijanskega naroda: kralja, predsednikov vlad in zunanjih ministrov. Italija, ki ni bila pogodbeno obvezana spoštovati pravice naše narodne manjšine, češ, da bi taka pogodba že sama po sebi žalila njeno visoko kulturno stopnjo in njene svetle liberalne tradicije, je po nastopu fašizma, ki v smislu svoje narodnostne in državne teorije, po kateri sta mu narod in država duhovno in moralno edinstvo, v svojem bistvu in funkciji, pogazila, zanikajoč sam obstoj naše manjšine, vse njene kulturne, gospodarske in politične pravice. Še pa to kršitvijo, ki je bila v obliki vztrajne in brutalne razpisne odločitve, je še dodatno poglobila v svoji nezavestni in brezskrbni politiki, ki je bila v skladu s fašističnimi načeli, da se za vsako manjšino, ki ni v skladu s fašističnimi načeli, ni mesta v državi. Tako je bilo, tudi v tej dobi.

Vsako leto se 12. novembra spominjamo Rapallske pogodbe, tega za nas tragičnega, pa tudi poučnega dogodka. Obnavljamo v predavanjih in člankih spomin na črni dan, vzdihnemo, pravimo: tako je pač bilo! in s tem mislimo, da smo opravili svojo dolžnost. Ne potrudimo se niti toliko, da bi spoznali, kje so bili vzroki našega poraza, kaj šele, da bi jih skušali analizirati, si jih vtisniti v spomin kot memento za vse čase! Pojavljajo se govorniki, pisci, ki s solzavimi besedami perejo ta poraz, poraz stare generacije, ki v odločilnem trenutku ni bila zmožna stopiti pred mednarodni forum, tam braniti naše interese in staviti zahteve: zahteve 14 milijonov Jugoslovenov po pol milijona svojih bratov, telo istega telesa, kri iste krvi.

Geslo samoodločbe narodov, ki je med svetovno vojno in takoj po njej opajalo skoro ves svet, zlasti pa majhne narode, je bilo v Rapallu nesramno pogaženo. Ostalo je staro dejstvo: velesile so velesile! One diktirajo, si kujejo kapital, one delijo in vladajo. Tudi mi smo bili tisti, ki smo plačali svoj obolus na oltar samoodločbe narodov, zaupanja in lahkovernosti. Pogodbe, obljube, dogovori?! Šala, šahovska igra stoletnih velesil, ki so dobro vedele, da bodo z bombastičnimi gesli in frazami najlažje uspavale narodiče in jim potem po mili volji diktirale sebi ugodne pogoje.

Oglejmo si vsaj v grobih obrisih razgovore, ki so se teden dni vodili med jugoslovensko in italijansko delegacijo! Predsednik prve je bil Vesnić, predsednik druge znani politik Sforza. V jugoslovenski delegaciji je bil ena glavnih oseb še Trumbić. Pogajanja so se vodila v izredno napeti atmosferi. Večkrat je prišlo celo do dramatičnih nastopov. Italijanska delegacija, v prvi vrsti pa njen vodja, je stala na stališču, da ona pač ni kriva, če je usoda zanesla preko pol mili-

jona Jugoslovenov preko Alp ter da je iz zemljepisnega stališča torej popolnoma razumljiva in upravičena zahteva Italije, da se ta del priključi njej. Sicer pa je v ostalem imela dokaj proste roke glede gotovih stvari in je samo s svojo diplomatsko izurjenostjo dosegla več, kot je zahtevala italijanska vlada. Jugoslovenska delegacija, ki se je odlikovala z vse preveliko popustljivostjo, z nepoznanjem prilik, z nezadostno državniško in diplomatsko rutino, je popolnoma kapitulirala. Popustila je v onem momentu, ko je bila pripravljena popustiti Italiji. To so dokazana dejstva: iznesel jih je Sforza sam.

12. novembra so bili razgovori zaključeni. Italija je triumfirala, Jugoslavija je bila sramotno ogojufana. Toda pri tem ni ostalo! Obljube, ki so jih dali najvišji italijanski predstavniki, se niso izpolnile. Pravice, ki bi jih moralo uživati pol milijona Jugoslovenov, so se nesramno kršile. Naši bratje so postali brezpravna raja. Policijski nadzori, zapori, konfinacije, streljanja v hrbet, Bazovica, Gortan Miloš in prijatelji, to so dokazi, kako je Italija razumela in spoštovala Jugoslaviji dano besedo. Tu ni bilo nobene pravega darila, ampak samo darilo, ki je bilo namenjeno za poročila o naši nezavestnosti.

Pa ne samo fašizem, tudi katoliška cerkev z vso močjo dela na tem, da se zatre našega človeka. Lateranski sporazum, sporazum Vatikana in Kvirinala o medsebojnem sodelovanju v vsakem oziru, je značilen mejnik. Preganjanje naših duhovnikov, ukinitve bogoslužja v našem jeziku in slično, so dokazi, kaj se lahko zgodi, če se cerkvena oblast udinja svetni.

To so dejstva, preko katerih nam je nemogoče iti, tu je polje našega dela. Iz teh ugotovitev moramo črpati moralno silo, voljo, da z vso svojo energijo pristopimo k delu za olajšanje položaja naših bratov tam preko. Če imamo interes, če to hočemo, bomo uspeli! Če nam je vseeno, če nimamo v sebi te volje, bomo kapitulirali drugič!

Čitateljem!

To številko smo razposlali tudi Vsem lanskim naročnikom. Upamo, da se boste tudi letos naročili na Našo voljo! V nasprotnem slučaju Vas prosimo, da nam številko z obratno pošto vrnete.

Uprava.

Bodite bolj narodno zavedni!

Brat urednik!

Letos sem napravil izlet z avtobusom v Trst in Gorico. Najbolj mi je ostal v spominu dogodek iz Gorice.

Naš avtobus je imel spredaj državno zastavico in ob bokih se je zlatil napis »Ljubljana-Expres«. To je dalo povod mnogim našim rojakom, živčim v zasedenem ozemlju, da so nas veselo pozdravljali. Kako lepi občutki so bili to!

Toda povsod ni bilo tega. Ko smo se peljali skozi Gorico, je grupa sopotnikov začela prepevati same nemške pesmi. »Wenn am Sonntag abend...« in »Tante Ana«, so sprejele Goričane, ki so sloneli na oknih, da bi nas pozdravili. Ko so zaslišali nemške pesmi, so se umaknili v hiše in nas z zaničevanjem gledali.

Ali se tako pride med brate v zasedeno ozemlje? Kaj pravite, ali bi Nemci prepevali slovenske pesmi, če bi prišli na Kočevsko?

G. V.

Na Koroškem proslavljajo 10. oktober

Schiefling — Škofjčce. (Kako so praznovali 10. oktober.) V dneh glasovanjske proslave so se ljudje čudili, ko so nekatere osebe pobirale »ofer« in marsikateri je dal, misleč, da gre za cerkev in se ni zavedel, da so zbirali za ponemčevalni fond. Na predvečer so se zbrali po silni agitaciji za udeležbo pred tukajšnjo trafikko. Zavedoval je orožniški postajenačelnik g. Jerger. Korakali so v nekam čudnih, kljukastih vijugah in se končno znašli pred plebiscitno ploščo, ki se nahaja na steni tukajšnje šole. Seveda so bili pozvani vsi šolski otroci, da se morajo proslave udeležiti. Po kratkem nagovoru so se sešli nad vasjo, kjer so zakurili kres, orožnik Jerger pa je v svojem »slavnostnem« govoru poudarjal, da na Koroškem ni Slovencev, marveč so samo »Windische«. Iz svojega poznanja zgodovine je navedel, da so bili v deželi najprej Germani, ki so Slovencev prinesli kulturo. (Kako je bilo to mogoče, ko jih pa po orožnikovem mnenju sploh ni bilo, ostane nerešena uganka.) Končno so se zborovalci razdelili po gostilnah, mimogrede pa pred župniščem, Blatnikom in Schallerjem dajali duška svojemu navdušenju s klici »Sieg — Heil« in »Kärnten ungeteilt«. Gasilci so imeli v gostilnah zastonj pijačo.

(»Koroški Slovenec«)

★

Klagenfurt — Celovec. Dne 13. t. m. je zasedal občinski svet. Plebiscitna proslava je bila posebna točka sporeda. Govoril je podžupan dr. Kleinwächter, ki je med drugim naglasil: »Ponovno je že bilo poudarjeno, da delo za enotno Koroško nikakor ni naperjeno proti našim slovenskim državljanom in da nikakor ne pomeni prikrajšanja njihovih narodnih pravic. To poudarjam v odgovor onim, ki skušajo naše delo za domovino napačno drugače razlagati. Pravice naših slovenskih bratov hočemo priznati, enako neizpodbitna pa je naša volja, da ohranimo enotno Koroško in enotno Avstrijo. — Na podžupanov predlog je občinski svet odobril Heimatbundu vsoto 1000 (tisoč) šilingov za podporo njegovemu delu.

(»Koroški Slovenec«)

**Naša rojakinja
Geraldina Katt
v svojem filmu
„Glas srca“**

Nov časopis

Znani leipziški kirurg Karl Thiersch je nekoga dne razlagal zelo poučen bolezenski slučaj. Nek študent je med njegovim predavanjem popolnoma nemoteno čital časopis in mirno obračal stran za stranjo, ne da bi ga predavanje kaj motilo.

Ko je končno prečital časopis in ga odložil, je zaklical Thiersch: »Sestra Ana! Prinesite gospodu nov časopis!«

Naravni zakladi, geografska lega in človek

Zelo bogato in raznoliko je zemlja blagoslovljena z zakladi — dovolj za vse. Vendar so ti zakladi neenakomerno razdeljeni. Nekateri narodi so imeli srečo in so dobili »dobra mesta«; drugi so imeli smolo. Gotovo, lahko se tudi slaba mesta z znanjem in delom pretvorijo v »dobra«. Toda to stane veliko dela in tudi veliko denarja. Močvirje se da osušiti in puščava preplesti s kanali; prijetneje pa je, takoj od začetka sedeti na »dobrem mestu«.

Toda niso samo naravni zakladi toliko odločilni. Končno se povsod lahko pridobivajo go-

spodarske dobrine, ki se dajo zamenjati za druge — če je geografska lega za to primerna. V Tibetu so prav tako dobre stvari kot kje drugje, toda izvoz od tam je zelo težak. Obrnjena geografija. Nekateri dežele podpira in zadržuje razvoj drugih.

Končno pa — deželi ne pomagajo še tako velika bogastva in tako ugodna lega, če prebivalstvu manjka pridnosti in kulture. Najvišja od vseh gospodarskih vrednot je vendar — človek.

Žveplena kislina

Mitscherlich (1805—71), ugledni kemik in učitelj zdravilstva, je izpraševal pri izpitu mladega medicinca. Ker mu je hotel dobro, mu je dal lahko vprašanje. Vprašal ga je, kako dobi mo žvepleno kislino.

Ne da bi trenutek pomišljal, je mladenič odgovoril:

»Vzamemo žveplo in nalijemo nanjo kisa.«

Mitscherlich je osuplo pogledal kandidata. Bajna enostavnost pridobivanja ga je začudila. Končno je prišel do sapa in je dejal:

»Veste kaj, mladi prijatelj? Bilo bi za vas dosti boljše, da obesite vaš študij na klin in otvorite tovarno za pridobivanje žveplene kisline po vašem receptu.«

„Dva močna šnopsa! Pa hitro!“

Veseli intermezzo iz življenja v Radni četi.

»Dobrota je sirota«, ta rek je žalostno občutil ubogi Nande, ali po domače povedano »Tante Rosa«. Samo zamislite se v njegov položaj: 40 stopinj C v sencih. Na desnici divje praskeče ogenj in segreva vodo, s katero bo poparil piščance (hvala Bogu, da so že zaklani) in jih potem oskubil. Pri nogah mu stoji košara krompirja, ki ga je treba olupiti. Toda to še ni vse. Že se primaje Nikola s polno vrečo luka in paprike. Tudi to je treba zrezati. Ne vem, ali ste že kdaj rezali luk, ali ne, a niti najhujšemu sovražniku ne bi privoščil tega dela. Prepričan sem, da Grki luka še niso poznali, ker bi Sisif gotovo rezal luk, ne pa valil skalo. Da, lahko je hvaležen Bogu. No, pa pustimo bajke in pojdemo zopet v kruto realnost. Uboga Tante Rosa, kar teče od nje. Žalostno objokuje (mislite na luk!) usodo dežurnega in pošilja k vragu vse od sonca

pa do kuharja, ki sestavlja jedilni list. V tej tegobi se zateče k filozofiji pa modruje: »Da, res, človeško življenje je kakor vojaška srajca; kratko in umazano. In lepo vas prosim, to je življenje krone stvarstva, to je moje življenje. Kaj moram res jaz, človek, pripravljati jed za sebe in za druge? Zakaj ne dela tega žival, ki živi zato, da jé? Jaz imam mnogo važnejšo funkcijo, duhovno. Fuj, proč od tega smrdljivega pozemelskega materijala, to ni moj svet! Tam, kjer vlada duh večne ljubezni, žrtvovanje, tam je moje mesto.«

»Žuri, žuri, dežurni! Ko to končaš, je treba prinesiti iz trgovine še olja in kisa,« ga prekine kuharjev glas.

»Ne grem, vi hočete mojo smrt! Ne, ne, nemogoče!«

Razočaran v dno duše, gre Nande v spalnico. Tu sta ga z jokom sprejela Vili in France.

»Mene zvija po trebuhu. Naj Nikola hitro skuha čaja!«

»Uboga reveža, in prav čaja ni več!«

Višina letal v Afriki

Oblasti v Ugandi so izdale pilotom prepoved, da nad velikimi čredami slonov ne lete pod višino 500 m. Nizko letéči avijoni so namreč že večkrat slone tako preplašili, da so živali podivjale in uničile cele plantaže.

Ljubitelj muzike

Pred kratkim je iz jetnišnice v New-Yorku zbežal nevaren zločinec in policija ga je mrzlično iskala. Ta zločinec pa je bil strasten ljubitelj glasbe. To mu je postalo usodno. Ujeli so ga baš ko so mu v trgovini z gramofoni predvajali naj-novejši šlager.

Zaplenjena sedla

Policija v Bremnu je v zadnjem času zaplenila toliko koles radi cestno-polijskih prestopkov, da jih že ni imela več kam spraviti. Neki stražnik je prišel na dobro idejo, da naj bi zaplenili samo sedla koles, saj brez sedla je vožnja s kolesom zelo neprijetna. Policijska uprava je njegov predlog sprejela in ga sedaj z velikim uspehom izvaja.

Nevarni izpušni plini

V svojih raziskavanjih o nevarnosti zastrupljenja z motornimi izpušnimi plini, je angleški kemik Flury dognal neke novosti. Vir nevarnosti leži v glavnem v pogonski snovi, katere glavni sestavni deli sestojijo iz ogljikovega vodika. Vdihavanje bencinovitih par (bencin prodira v telo tudi skozi kožo) povzroča omamljenje in pozneje težke pojave ohromelosti, poškodovanje krvotvornih organov in krvnih stanic. Prav tako deluje tudi benzol, ki spada med najhujše strupe za stanično tkivo. Olja in oljne pare povzročajo, posebno pri daljšem opravljanju z njimi, različna kožna in druga kronična obolenja. Največjo nevarnost pa predstavljajo plini, ki nastajajo pri zgorevanju pogonskih snovi, posebno strupeni ogljikov oksid. 1 liter bencina da pri izgorevanju 280 l tega nevarnega plina! Navadno vsebujejo izpušni plini (ne pri diesel-motorjih) okoli 5 % ogljikovega oksida.

»O jej, meni je slabo, želodec se mi obrača...« več ni mogel, ker je že visel z zgornjim delom telesa skozi okno. Slišati je bilo le neartikulirane glasove, ki so se izgubljali ob hiši. Kdo bi mogel prenesti pogled na to ubogo človeško bitje, katerega blede obraz je bil še spačen od bolečin, ki mu jih je povzročilo nenaravno gibanje želodca. In zgodil se je čudež! Nande je stekel v bližnjo gostilno in zaklical gostilničarju:

»Džoko, dva močna šnopsa, pa hitro!«

Džoko se je zdrznil, a ganil se ni.

»Dva močna šnopsa!« je ponovil Nande. Ko Džoko tudi sedaj ni reagiral, se je Nande spomnil, da ga oni ne razume.

»Dve rakiji, ali žuri.«

Sedaj ga je Džoko šele razumel in ustregel naročilu. Nande je kakor strela odbrzel k bolnikoma, ki sta ga pričakovala, kot Noe goloba. Izpila sta »šnopsa« in ganjena nad požrtvovalnostjo Nandetovo, zaspala.

Nande je od tega dne dobil vzdevek:

»Dva šnopsa, pa hitro!«

Olaf:

13. november

Karli je bil poet. Vsaj domišljal si je tako. Včasih je to tudi na zunaj pokazal. To je bilo takrat, kadar si je zavezal okoli vratu široko ovratnico, ki jo je skrbno negoval. Šele tedaj se je čutil pravega pesnika.

Kadar je prišel s tisto črno ovratnico med tovariše, so vedeli, da je dobre volje. (Seveda je nosil ovratnico samo zvečer, kajti bil je nekoliko sramežljiv.) Ob takih prilikah jih je povabil v restavracijo na svoj račun.

Najsrečnejšega se je čutil, kadar so hvalili njegove pesmi. (To kajpada ni bilo redko, kajti tovariši so že vedeli zakaj.) Vse njegove pesmi so bile posvečene Ireni, dijakinji trgovske šole. Nekoč je poslal neko svojo pesem, ki se mu je zdela najboljša, v dijaški list. Toda urednik ga je neusmiljeno zavrnil in ga imenoval »jokavega zaljubljenca«. Takrat je bil najnesrečnejši človek na svetu. Zvečer pa je prav nalašč šel v vrtno uto in ob petrolejki pisal, sanjaril, gledal v nebo in zvezde, premišljeval in vzdihoval.

»Takile stari in betežni uredniki, ki so sitni kakor komarji, ne razumejo mlade duše, njenega hrepenenja in visokih idealov,« si je večkrat dejal. Sklenil je, da ne bo več pošiljal svojih umetnin v roke takim nazadnjaškim in neusmiljenim trinogom.

Zanj so bili najboljši kritiki njegovi tovariši. Najbolj pa je želel vedeti mnenje toliko oboževane Irene. Kako bi bil srečen, če bi mu rekla, da so ji njegove pesmi všeč! A njenega mnenja ni bilo lahko izvedeti. Saj jo je komaj upal pozdraviti. Da bi z njo kaj spregovoril, ali celo da bi ji pokazal svoje pesmi, bi bilo mnogo preveč.

Edini njegov pravi prijatelj je bil Boris. Ta mu je nosil vsak dan novice o Ireni, ker je stanoval blizu nje, seveda za primerno odškodnino. Večkrat jo je videl, ko je hodila s fanti po polju za njihovo hišo, ki je bila v predmestju, vendar kaj takega ni nikoli sporočil Karliju. Smilil se mu je ubogi pesmarček, poleg tega pa tudi njegov žep.

Karli je bil nesrečen. Toliko pesmi je že napisal, toliko večerov je že presedel v vrtu in spuščal svoje vzdihne proti nebu in proti luni, vendar ni imel poguma, da bi Ireno ogovoril.

Svoje pesmi je pisal v knjigo z naslovom »Srečanja«. Pod naslov pa je pripisal: »Ireni, hrepenenju mojega srca, poklanjam to zbirko.« Seveda je imel tudi svoj psevdonim. Iz Karla Topolovca se je prelevil v blestečega Alekseja Sergeviča. Ta zbirka vzdihljajev je bila opremljena tudi s portretom nadebudnega avtorja. Risbo je izvršil Polenček, Karlijev sošolec, ki so mu pravili »Kitajski mikado«. Portret je bil prav čeden z ogromno črno ovratnico...

Karli in Boris sta se vračala iz šole od popoldanskega pouka. Mrak je že padal na mesto, ko sta zavila skozi drevored. Plinske svetiljke so bile že prižgane. Po cesti je valil veter rdečerumenosti.

»Imaš kakšen čik?«

Karli je segel v žep in izvlekel iz njega zmečkano cigareto.

»Daj polovičko!«

Nasproti jima je prišla neka dijakinja. Karli se je prestrašil.

»Ona!« ga je spreletelo.

»Ali bi bil tako dober, da bi ji izročil sedaj tele pesmi?« je s prosečim glasom govoril in izvlekel iz notranjega žepa drobno knjižico. Bo-

ris je brez besed pograbil knjižico in hitel Ireni naproti.

Karli se je umaknil v stransko ulico.

»Dober večer, Irena! Kam greš? — Poglej, neko presenečenje imam zate. Topolovčevemu Karliju sem izmaknil tole. Poglej!...« je hitel lagati, ne da bi jo pustil do besede. Izročil ji je knjižico.

Prebrala je nekaj stvari. Boris je nestrpnost čakal.

»Ha, šema neumna! Reci mu, da je škoda papirja za take bedarije. Tudi nadlegovati se več ne pustim. — Servus!« je zagostolela in odhitela skozi drevored.

Boris je začuden gledal za njo. Od začudenja je pozabil zapreti usta. Dolgo je strmel za njeno kapico, ki se je svetila iz mraka.

»Kaj naj mu le rečem?« je bil obupno razočaran. Počasi je zavil preko prelaza. Nasproti mu je prihitel Karli. Veselo je motovilil z dolgimi rokami po zraku.

»Kaj je? Kaj je rekla? So ji všeč?« je tiščal vanj.

»Hm.«

»No, kaj? Kaj se to pravi, hm?«

»Ni ji všeč. Rekla je, da je škoda papirja...« je izvlekel počasi.

Karli je ostrmel, sklonil je glavo in umolknil. Počasi sta stopala po široki cesti. V Karliju se je nekaj razklalo. »Toliko lepih sanj in načrtov je uničenih!« je premišljeval.

Boris je tiho stopal poleg njega. Žal mu je bilo, da se mu ni zlagal. To bi bilo zelo koristno za njegov žep. Toda polomil ga je pošteno. Na tihem se je jezil.

Prišla sta do ribnika. Ustavila sta se in tiho gledala labode, ki so plavali po temnozeleni gladini. Trsje ob bregu je nalahko šumelo. V vodi so odsevale cestne svetiljke. Iz bližnje hiše z rdečo streho je donela mehka melodija vijoline. —

Tihomir:

Tretji

Dva sta bila zaljubljena v Leo, Peter in Lado. Prvi je bil njen sošolec, drugi je hodil v sosednji razred. Oba sta za njo norela, saj je bila v resnici lepa, pa ne eden ne drugi ni odnehal, »se bo že za koga odločila«, sta si mislila. Lea menda sploh ni vedela za njuno skrito ljubezen, saj sta bila oba tako boječa, da se je nista upala ogovoriti. Opazila pa je menda, da jo na cesti pozdravljata prijazno, dosti prijazneje nego drugi.

Peter je vsakokrat, ko jo je videl kje pred seboj, sklenil, da jo ogovori, a ko je prišel do nje, ni spravil druge iz sebe kot: »Klanjam se.«

»Če bi bil jaz njen sošolec, kot je tisti tepec Peter, bi bilo že lahko, tako pa ne gre. Sicer pa, če bi se poznala, bi se kaj kmalu drug drugega naveličala. Tako pa vedno le upam in upam,« si je mislil Lado.

Da je imela Lea enkrat na teden pouk klavirja, sta vedela oba. Včasih je prišel Peter, včasih Lado pred hišo, kjer se je učila, a ko je bil pouk končan, sta kvečjemu za njo korakala.

Neki terek, to je bil dan pouka, je že četrta ure pred koncem stal Lado v bližini tiste hiše, kjer je Lea baš igrala Chopina. Kmalu je opazil Petra na nasprotni strani, pa tudi Peter je opazil

»Kaj pa čik?« se je zdramil Boris.

Karli se je zganil. »Saj res, čik!«

Boris je pretrgal zmečkano cigareto in jo polovico pomolil Karliju, ki jo je brez besed vzel. Stopila sta skupaj, da bi jima veter ne ugasnil vžigalice, ki je bila edina, ki sta jo premogla. Borisa je speklo v roko. »Au!« je zakričal in spustil vžigalico v ribnik.

»No, neroda!« je zagordnjaval Karli in vrgel svojo polovico cigarete za vžigalico v ribnik.

»Adijo!« je še dejal čiku, ki je plaval ves moker na sredi ribnika.

»O, Karli, kaj pa počenjata tukaj z Borisom? Ali mogoče čakata Ireno?« ju je ogovoril prijatelj Božo, ko je prišel mimo.

»Ha, Irena! To je bilo, pa ni več!« je z narejeno veseljem glasom dejal Karli. Tako se je delal, kakor bi jo sam pustil.

»E, čudovito! Saj sta bila včasih takole... Kajne?«

Karli ni odgovoril na to.

»Danes sem dobil čik v matematiki. Tepka ga mi je pritisnil. E, čaka naj! Ko bom imel maturo v žepu, mu polomim vse kosti!« se je hudoval Božo, vendar pa je bil dobre volje.

»Jaz pa danes še nisem nič kadil, pa še tele polovičke ne morem pripaliti. Edina vžigalica, ki sem jo imel, mi je padla v ribnik,« se je pritoževal Boris.

»Tudi jaz sem nesrečen danes. Irena ne mara mojih pesmi,« je vzdihnil Karli, ko so zavili mimo muzeja po razsvetljeni cesti.

»Fantje, veste kaj? Zvečer bomo šli v kavarno 'Triglav'. To bo zabava. Ali sta za to?« se je spomnil Boris, ko so se ločili.

»Seveda!« sta še zaklicala za njim.

Drugo jutro so dobili v šoli vsak en ukor, ker jih je profesor Tepka zasačil v kavarni. Mera nesreče je bila dopolnjena. Trinajsti november je to zahteval...

Lada in oba sta sklenila, vsak zase, da ta večer ogovorita Leo, naj bo kar hoče.

»Bom že pokazal tepcu, kar je treba!« si je dejal Peter, a Lado si je mislil: »Kaj bo norček, saj se itak ne bo nič upal.«

Medtem je že stopila iz hiše Lea, a tik za njo je prišel mladenič, s katerim se je najbrž že prav dobro poznala, kajti živahno sta se pogovarjala in skupno odšla proti domu.

Peter je še vedno gledal za njima, ko ga nekdo prime pod pazduho. Bil je Lado.

»Pojdiva, prijatelj!« mu je rekel.

»Prav imaš, pojdiva, tu ni prostora za naju!« In šla sta.

Čitateljem!

5. STRAN BO OD TE ŠTEVILKE DALJE NAMENJENA LEPOSLOVNIM SESTAVKOM SREDNJEŠOLCEV. POSILJAJTE PRISPEVKE!

UREDNIŠTVO.

Kultura

50 letnica

g. prof. dr. A. Debeljaka

Te dni je praznoval priljubljeni profesor Prve državne realne gimnazije, prof. dr. Debeljak, svojo 50 letnico. Ni naš namen, da opozorimo na njegov jubilej literature — to bodo storili drugi — temveč hočemo poudariti njegovo priljubljenost in razumevanje, ki ga ima, sam še tako mladeniško čil, do svojih dijakov. Kdo izmed dijakov tega zavoda ne pozna vedno šegavega, dobrovoljnega prijatelja mladine, avtorja neštetih literarnih prispevkov v vseh mogočih slovanskih časnikih in revijah, kdo ni čital njegovih duhovitih potopisov v »Življenju in svetlu«, njegovih prevodov in pesmi? Med njegovo uro ni nikoli dolg čas. Vedno na prijetno šegav način pritegne dijaka k svojemu predmetu. Najbolj pusto snov zna napraviti s svojimi duhovitimi pripombami zanimivo in prijetno. Kot razrednik prav po očetovsko skrbi za svoje dijake in jih, če je potrebno, zagovarja, kjer je mogoče. Kadar reven dijak potrka na njegova vrata in ga prosi pomoči, se vedno zavzame za njega in mu pomaga, če ne drugače s tem, da mu preskrbi instrukcijo.

Prijatelju mladine in našemu sodelavcu želimo še dolgo let delovanja za naše slovstvo in mladino.

Davorin Ravljen: Šimej iz Roža

Od 1. do 8. oktobra je Mladinska Matica razposlala po vseh Dravski banovini nad 20 tisoč knjig. Vsa slovenska osnovnošolska mladina je z užitkom sledila napetim doživljanjem junaškega psa Runa, katerega je mojstrsko opisal Cerkvenik, najmlajše pa je najbolj zanimala zgodba opice Nane, katero je malčkom predstavil znani mladinski pisatelj Josip Ribičič v sebi lastnem, pristranem in lahkem slogu. Posebno velik vzgojni in moralni pomen pa ima knjižica Davorina Ravljena, znanega pisatelja »Tulipana« in mladinske povesti »Jelarjevi čuvarji«, ter »Šimej iz Roža«.

Z vsebino te, v resnici lepe in vzgojne knjižice, v kateri so tako lepo opisani kraji Koroške, koroški običaji in navade, trpljenje in jugoslovenska zavednost koroških ljudi, se je pisatelj dotaknil naše pereče rane, o kateri so ravno sedaj, v času obletnice koroškega plebiscita, prinašali dnevni časopisi dolge članke. Vsi ti članki, golo obnavljanje zgodovinskih dejstev, so po večini pustili hladno našo mladino, ki bi morala posebno dobro poznati razmere na Koroškem, saj bo kmalu prišel čas, ko bo ravno ona vzela vso stvar v roke in odločno rešila koroški problem z dejanji in ne samo z besedami, kot ga vedno misli rešiti. Pisatelj Šimeja iz Roža se je zavedal, da je rešitev koroškega problema samo v mladini, zavedal se je pa tudi, da mora biti mladina zavedna, poznati mora koroške kraje, se seznanjati s Korošci, vedeti o razmerah, trpljenju, tlačenju in germaniziranju koroškega naroda, da bo v resnici kos svoji težki nalogi. To je bil namen Davorina Ravljena pri pisanju Šimeja in ta namen je v resnici dosegel. V tej povesti so tako lepo opisani kraji, šege in navade Korošcev, kot jih more opisati le človek, ki ljubi lepo Koroško, ki je prijatelj tlačenega naroda Koroške in ki se zaveda njihovega trpljenja.

Knjigo priporočamo mladini, ki se zanima za grenko življenje koroških Šimejev in za sveto koroško zemljo, ponižano in skrunjeno od tujca.

Poravnajte naročnino na ček, račun št. 17.088!

Poročila iz naših zavodov

I. drž. realna gimnazija v Ljubljani

V soboto, dne 25. novembra t. l. je imel Prirodoslovni krožek, ki ima namen, širiti med dijaštvom zanimanje za prirodoslovne vede, svoj občni zbor.

Tajnik tov. Pavlin Miran je podal poročilo o lanskem delovanju krožka. Iz poročila posnemamo, da je lansko leto krožek priredil 25 predavanj, 3 ekskurzije v tovarne in celodnevni izlet v Kamniško Bistrico.

Za naslednjo poslovno dobo je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik: Mikýška J. VII. d; tajnik: Pavlin M. VII. d; blagajnik: Kuščer D. VIII. c; propaganda: Carnelutti I. VI. b; arhivar: Mikuš A. VI. c; knjižničar: Lojk B. VIII. c; reditelj: Cof I. VI. a.

Predsednik Mikýška se je zahvalil za izvolitev in izkazano zaupanje. Prof. Dolžan, ki mu gre glavna zahvala za lepo uspevanje krožka, je nato podal smernice za delo v letošnjem šolskem letu. S tem je bil občni zbor zaključen.

★

Šahovski turnir, ki ga prireja Ferijalni Savez, se približuje koncu. Deset najboljših igralcev je prišlo v finale, kjer pa še ni prišlo do odločitve, ker so moči in točke udeležencev dokaj enake. Ker je ostala lanska borba med Ribičičem in Slokanom za prvenstvo zavoda neodločena, pričakujemo z zanimanjem izid turnirja. Tudi letos imata največ šans na prvo mesto navedena osmošolca. Podružnica F. S. je razpisala za prve štiri udeležence lepe nagrade.

★

Podmladek Jadranske Straže bo priredil svojo akademijo predvidoma 12. decembra v Kazini in prosi bratska društva, da to upoštevajo.

III. državna gimnazija v Ljubljani

Dne 21. t. m. se je vršil na naši gimnaziji občni zbor podmladka aerokluba »Naša krila«. Proti pričakovanju je bila udeležba zelo majhna, zlasti smo pogrešali višješolcev. Po ugotovitvi prisotnih poverjenikov, so sledile volitve. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik: Colnar Janko V. d; podpredsednik: Pelicon Ivo VI. b; tajnik: Nežmah V. a; blagajnik: Skale Aleksander V. b.

Novi odbor si je nadel nalogo, ustanoviti modelsko sekcijo. Prišel je takoj z delom in kmalu se bo pokazal uspeh. G. ravnatelj nam je bil zelo naklonjen in nam dal v šoli prostor za graditev modelov. Delo podmlad-

Pomen alpinizma

Kaj more človek v življenju več doseči, kot da se mu razodene božja природа?

(Goethe)

V teh mračnih, deževnih jesenskih dneh je končala letošnja alpinistična sezona. Ni bila baš posebno lepa, kar se tiče vremena. In v dežju in nevihtah ni prijetno laziti po skalah, to mi lahko pritrudi vsakdo, čeprav ni planinec. Kdor je hodil letos po planinah, obuja sedaj spomine na lepe ure, preživete v objemu gorskih velikánov, a že se zopet pripravlja na zimo, na smuk v hribeh.

Kaj nas pa vendar vleče toliko v hribe, tja, kjer je mraz, kjer ti je življenje velikokrat v nevarnosti, kjer ti groze plazovi in neurja? Tja gori, kamor se povzpneš z muko in trudom?

Človeku je prirodjena ljubezen do narave. Le če se malo oddaljiš od ljudskih bivališč, kjer si sam in nemoten, že občutiš njeno lepoto. A če se popneš visoko gori na vrhove, med prepade in od strele okleščene gozdove, šele čutiš pravo veličino narode, oči ti pijejo planinsko krasoto in mir. Privlačnost visokih gora vendar ni toliko v lepoti narode same. Še tako slikovito valoveče žitno polje, zelene senožeti in krotki studenčki

karjev bodo vodili naši dijaki, člani ljubljanskega Aerokluba. Želja nas vseh je, da bi odbor uspešno vodil za početo delo.

Opažamo tudi razgibanost pri prirodoslovnem krožku, toda uspeh se nikjer noče pokazati. Pričakovali bi vsaj kakšno predavanje.

Jadranska straža, ki je že lansko leto dobila nov odbor, stoji na mrtvi točki. Niti delovanje poverjenikov v posameznih razredih se ne opaža. Tako važno narodno-obrambno in nacionalno društvo bi pa že lahko pokazalo malo več delovanja!

Državna učiteljska šola v Ljubljani

Dne 9. oktobra smo, kakor na drugih zavodih, imeli tudi pri nas komemoracijo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I.

Po žalnih obredih v cerkvi sv. Petra, smo se zbrali v zavodovi telovadnici, kjer nam je najprej v kratkih besedah orisal vso življenjsko pot Viteškega Kralja Aleksandra I. g. prof. Kolar. V svojem govoru nas je zlasti spomnil na kralja-tvorca Jugoslavije, te močne Jugoslavije, katero hočejo sedaj razni elementi zrušiti in jo zopet priversti nazaj pod krvavi bič naših sovražnikov in mučiteljev, nazaj v čase, katere smo doživljali pred svetovno vojno.

Program so izpolnili z recitacijami kandidatje državne učiteljske šole ter učenci in učenke obeh vadnic. Nato pa je zbor deklški vadnice zapel nekaj narodnih pesmi.

Za zaključek smo vsi zapeli »Bože pravde« in z vzklikom »Slava Viteškemu Kralju Aleksandru!« se je zaključila lepa pietetna svečanost.

★

V nedeljo 24. oktobra smo se ob 10. uri zbrali vsi v risalnici, da svečano proslavimo junaške boje in zmage srbske vojske in vojske »Balkanske zvezec«. G. profesor dr. Koprivnik nas je v svojem govoru spomnil na dogodke, ki so se odigrali na našem jugu v l. 1912., na vodnika junaške srbske vojske Kralja Petra I. Osvoboditelja in Viteškega Kralja Aleksandra I. Z vzkliki »Slava Kralju Aleksandru I.« in »Živel Kralj Peter II.« smo zapustili šolsko poslopje.

P.-c.

POKAŽITE TO ŠTEVILKO SVOJIM PRIJATELJEM!

ne vabijo planinca toliko, kot želja po drugi, preprosti lepoti, po visokih goličavah, po temnem gozdu, bobnečem hudourniku in po razrvanih gorskih soteskah. Kar nas tu vabi, je bolj občutek, da tod prirodne sile gospodujejo še čisto svobodno. Kako majhen in neznamen se človek počuti v družbi ogromnih skalnih masivov! Bizarne oblike čeri na nebatičnih grebenih nemo pripovedujejo o tisočletjih in stotisočletjih, ki so prešla preko njih.

Naš veliki alpinist dr. Thuma pravi v svoji knjigi »Pomen in razvoj alpinizma«, ko skuša definirati čustvo, ki nas vleče v gore: »Gore so miselna podoba mojega hrepenenja po večno daljnem smotru, a ne smoter sam.« Hrepenenje v gorski samoti in velikem molku išče in stremi za vedno večjim in višjim smotrom, ki pa nam bo ostal vedno nedosežen in nedosegljiv. Lepota planin je večna, večni so njih grebeni, njihovi prepadi in stene, a večno bo tudi hrepenenje, ki nas tja gor vleče.

Planinski šport osveži telo in duha v najvišji meri. Objame vse človeško telo, osveži ves krvni obtok v oživljajočem gorskem vzduhu. Po naporem delu v dolini, pa naj bo to delo duševno ali telesno, se ti v planinah sprosti duh, vsa ta krasota okoli tebe ti daje novega veselja do življenja in te krepi za nadaljnjo borbo v teh težkih dneh.

A. V.

Deruda:

Kralju Petru

Karadjordje — naša svetla zvezda!
K tebi zrlji smo, ko smo sanjali
o prelepi narodni svobodi;
vate verujoč se nismo bali.

Radost vsem nam je srce objela,
ko smo združili se z brati bratje,
ko ustvarili državo eno
smo Slovenci, Srbi in Hrvatje.

Ali vsak ne ve, kaj je svoboda,
kaj je žrtev, kaj je zlata sloga,
kaj je verno narodno edinstvo,
in se idealom svetim roga.

Levjo moč ti daj nebo, kralj Peter!
Daj modrost ti svojega očeta
in pogum in hrabrost, vse vrline,
ko napačijo ti zrela leta!

Jugoslavija, dežel najlepša,
večno nam boš mila domovina;
trdna, varna boš, dokler imamo
Petra, Aleksandrovega sina.

Utrpeli mnogo zla smo zate
in za svoje svobodno življenje.
Nekaj le je bratov v tujem jarmu,
tudi nje še čaka vstajenje.

Pride dan, ko bodo vsi svobodni,
ki naš lepi jezik govorijo,
gospodarji bodo, ne več sužnji,
ki za tujo stvar se zdaj znojijo.

Ej vi borci, vi sokoli smeli,
tudi vi se hrabro ste borili,
za svobodno našo domovino
mного kapljico krvi prelili!

Toda zla vam bila je usoda;
ona je močnejša ko bogovi —
nihče je premagati ne more,
neizbežni njeni so okovi...

Res, težko je biti rob junaku!
Toda rja okove bo prežrla,
spet bo prosta naša krepka roka,
ki je v sponah skoraj že premrla.

Ujedinjeni v državi naši
boste vrli sini domovine.
Dokler nam bo Karadjordje vladal,
sreča in blaginja nas ne mine.

Okoli olimpijskih iger leta 1940

Po nekem poročilu finskih časopisov je zagotovo, da bo Olimpijski komite v najbližji bodočnosti odločil, kje se bodo vršile olimpijske igre leta 1940. Prevladuje mnenje, da jih Japonska, ki je zapletena v vojno, ne bo smela prirediti. Zato jih bo najbrž izvedla Finska, medtem ko bo Norveška prevzela zimski del. Če Finska radi kratkega časa, ki ga ima na razpolago, ne bo mogla iger izvesti, bi bila Anglija pripravljena, da to stori.

Krom

Novodobni tovarnarji gospodarijo z jeklom kot dober slaščičar s svojim pečivom. Testu dodaja sedaj to, sedaj ono »specijaliteto«. Med različnimi dodatki ni krom nič manj cenjen kot pri slaščičarju vanilija. Ta kovina poveča trdoto jekla prav tako, kot mangan. Dviga tudi odpornost proti rji. To stori sicer tudi nikel, toda krom dvigne tudi magnetično silo železa. Kromovo jeklo je neobčutljivo proti magnetnim silam in v nekaterih slučajih, tako posebno pri peresih za ure, je to zelo važno. Toda to še ni vse. Krom poveča odpornost jekla do visokih temperatur, varuje ga pred kemičnimi učinki.

V letu 1766. je bila odkrita v Sibiriji nova rudna žila. Vsebovala je svinec in še nekaj. Po izgledu je bila ta kovina lepa, svetlikala se je v vseh mavričnih barvah. Šele po treh desetletjih je prišla v roke tedaj slavnemu francoskemu kemiku Baugelinu, v čigar pariškem laboratoriju je pozneje delal mladi Justus Liebig. Baugelin je preiskal rudo in našel v njej novo kovino. Bila je tako lepe barve, da jo je profesor

Iz dekliškega dnevnika

Dekle, kakor modrina jezera,
razodeva tvojo preprostost,
globočino tvoje iskrenosti.

(Tagore, Ptice selilke)

Že zopet megla; res ne vem, kaj naj počnem ves dan. Tako megleno jutro ubija vse razpoloženje. Kaj veste vi, kako je v moji duši! Okrog Stola vise že pravi oblaki, taki, ki zagrnejo vse nebo, nato se spuste skoro tik do zemlje in počasi prične rositi. Ko bi vsaj bil naliv, da bi se zlilo, nato bi se pa pokazalo sonce, tisto rumeno jesensko sonce, v katero lahko gledaš, ne da bi kihnil. Tako mi je pa dolgčas. Pa niti ne. Ni mi dolgčas, saj mi je pisal Miran. Njegovo pismo (prvo, prosim) je prineslo v dušo sonce. Samo kam naj ga skrijem, da ga ne dobi mama ali papa? Saj zase se ne bojim. Papa bi nekaj časa vpil o pokvarjenih in nevhvaležnih otrokih, mama bi pa rekla: »Saj smo bili mi prav taki. Naj se znori, jo bo že minilo.« Toda Miran, ta ne bi slutil ničesar in bi ga zadelo tako iznenada. Kar uničiti moram pismo. V Savo ga bom vrgla, pa

imenoval z besedo »chrom«, to pomeni grško »barva«. Sibirijo si je predstavljal učenjak kot nekaj tako strašnega in hladnega, da je ni hotel imenovati »sibirit«. Pozneje se je izkazalo, da čudoviti kamni smaragd, beryl in serpentin vsebujejo krom in imajo zato tako lepe barve.

Ta kovina je poleg vsega visoko »muzikalična«. Dodatek kroma dvigne trdoto glasu bakra. To lastnost uporabljajo oni, ki delajo trobente.

Za Evropo krom nima posebnih simpatij. Največ se ga še dobi v Jugoslaviji in Grčiji, čisto malo v gornji Šleziji, Skandinaviji in na Shetlandskih otokih. V sovjetski Rusiji se dobi veliko kroma, več kot v Novi Kaledoniji, ki oskrbuje Japonsko in Francijo, ter na Kubi, ki vse izvažava v Ameriko. Toda Afrika je vse prekosila. V južni Afriki in Rodeziji se pridobi $\frac{3}{4}$ vsega kroma, ki ga Evropa in Amerika potrebuje.

Interesantno je, da so odkrili kovino, ki je niti Amerika nima. Žal je pa tudi v Evropi ni toliko, da bi vsaj sama sebe oskrbovala z njim.

Brusilna trdota diamantov

Diamant ni samo naš najdragocenejši kamen, temveč nam nudi, ne glede tudi na rezanje šip, marsikatero praktično uporabo. Ko las tenke nitke za žarnice delajo s pomočjo diamanta na ta način, da jih vlečejo skozi majhno luknjico, ki je izvrtana v ta dragocen kamen. Skušali so za ta postopek nadomestiti s kako drugo trdo snovjo, a izkazalo se je, da je brusilna moč diamanta približno 200 krat večja od teh snovi. Tudi tako zvani Wolframkarbid, ki je zelo trda snov, diamant daleko prekaša. Tako vidimo, da ostane diamantu še vedno slava najtrše snovi na zemlji.

bo. Kar nočoj grem, da ne začne prej deževati. Na razmočenem kolovozu, ki drži k Savi, se mi čevlji kar lepijo v blatu. V ostalem je pa prijetno poslušati tisto mlaskanje in klopotanje ko prestopaš. No, kaj me pa ta zabiti učitelj tako prebada z očmi? O, vem. Gotovo si misli: Otrok, doma bodi, kaj hodiš po tem blatu k Savi. Popolnoma sem prepričana, da bi mi rekel otrok ali celo smrklija. Ah, kako smo dekleta nesrečna. Nam merijo starost le po letih. Nihče ne pomisli, da je lahko že petnajstletno deklo prav tako življenjsko zrelo, kot recimo deklo z devetnajstimi leti. Vsi gledajo v meni otroka, ki še ne misli po svoje in ki sploh ne sme misliti po svoje. Ne, krivična sem, niso vsi. Miran ni tak, kot so drugi. Ne pogovarja se z menoj kot z otrokom, ampak kot z gospodično in sicer pametno, resno gospodično. Pa kaj mi pomaga, tako je le dvakrat na teden, sicer pa imaš vedno okoli sebe te stare pametnjake, ki delajo vse po istem kopitu in ne upoštevajo novih prilik. Saj vem, drugo leto me bodo pričeli voditi na ples in se ozirati za spodobnim ženinom in jaz naj Mirana pozabim! Ne, stokrat ne! Sicer pa pustimo te žalostne misli, da ne pričnem jokati tu na cesti. No, pa saj sem že na mestu. Najbolje bo, če ga vržem v Savo, nihče ga ne bo več čital. Še en poljub mu dam v slovo, potem pa srečno pot proti Ljubljani. Pismo se nemirno prevrača po zraku, kot da bi mi hotelo prileteti nazaj v roke. V obeh že čutim tisto toploto, ki je znanilka solz. Zdi se mi, da je Sava odnesla del mojega življenja, del mojega bitja, moje duše. V strahu, da ne bi pismo prišlo v roke kakemu nepoklicanemu, sem tekla toliko časa ob bregu za njim, dokler ni potonilo. Tedaj mi je za hip odleglo, takoj nato pa sem občutila v duši praznino, meglo. Sedla sem na prod in se razjokala...

Iz oblakov je pričelo prav počasi in neslišno rositi...

—čik.

Dijaški koledarček 1937-38

uredil uredniški odbor Naše volje

Dobite ga za din 6.—
pri poverjeništvu Naše volje ali v
uredništvu, Masarykova c. 14/II.

Uvodna beseda k športni rubriki „Naše volje“

Danes si že težko predstavljamo list, ki bi ne imel športne rubrike. Zakaj? Zato, ker pravimo, da je šport popularen. Poudarjamo, da samo pravimo, kajti mi Jugosloveni imamo menda najmanj pravice govoriti o popularnosti športa. Jaz za svojo osebo mislim in morda misli še kdo tako, da pri nas sploh še ni popularen, če narod (populus, le peuple) čita in požira športne vesti. Zame je šport popularen, če ima za seboj široke plasti naroda, in sicer aktivne. Dokler bom pa videl po športnih prostorih tekmovali šestorico ljudi, ne bom mogel, niti hotel govoriti o popularnosti športa. Sramota za nas Jugoslovane, da smo Balkanci, da prebivamo na Balkanu, v zibelki športa. Nismo vredni tega imena. Tolaži nas edino, da nismo popolni Balkanci, ker segamo s severozapadnim delom v srednjo Evropo in imamo tako rekoč majhno opravičilo. Kakor vemo, mora ali bi moral služiti šport telesu in duhu. Sedaj pa pogledjmo športe in njih izgleda za popularnost. Začnimo z zimskimi športi. Umetnostno in hitrostno drsanje zahteva 1. dobro drsalističe, 2. posebno opremo, katere cena pa ni preveč popularna. Isto velja za hokej. Nekoliko bolj je s smučanjem. Sicer je oprema še vedno precej draga, pa vendar ima smučanje več pogojev, da se razvije v popularni šport. S smučarskimi skoki, oziroma poleti, je težje, ker je treba skakalnic. Skijöring šele prodira k nam. O zimski turistiki se mi zdi, da ni treba izgubljeni besed. Saj si šele poletna komaj utira pot v južnih delih naše države. Če vzamemo v poštev še sankanje, sem absolviraj vse zimске športe. Sedaj pogledjmo športe, ki jih gojimo i pozimi i poleti. To bi bili mečevanje, tabletenis in telovadba. Z mečevanjem sami veste, kako je. To je pač »nobel« šport, »beli« šport. Vsako leto se prijavi v tečaj ogromno ljudi. Od teh jih ostane 10%. Če ni, pa ni. Tabletenis ali po domače ping-pong, je tudi šport. Nekateri

pravijo, da to ni šport. Jaz pa mislim, če je balinanje, bridge in lov šport, zakaj bi pa tabletenis ne bil? Ta šport lahko imenujemo dijaški šport. Pogledjmo našo reprezentanco! Tvorijo jo sami dijaki in prav tu imamo največ možnosti za dober mednarodni placement. Vsekakor je to šport, ki zasluži več pozornosti, kot jo uživa sedaj. Telovadba je pa do sedaj pri nas najbolj razširjen šport in sicer edini res popularni šport. Propagira in širi ga vsedržavna, z zakonom zaščitena viteška organizacija Sokol Kraljevine Jugoslavije. To je najmočnejša telesno vzgojna organizacija v naši državi. Sokolska telovadba obstoji iz gimnastike, redovnih vaj in vaj na orodju. Občuti se pa pomanjkanje lahke in težke atletike. Ne smemo pa pozabiti na veliko kulturno-vzgojno in socialno delo Sokola. To je edina organizacija, ki ne sloni niti na verski, niti plemenski podlagi, ampak na široki jugoslovenski.

Tako smo prišli na letne športe. Teh je pa toliko, da se ne bom utegnil mnogo zadržati, ampak bom v člankih, ki bodo temu sledili, zavzel svoje stališče.

Začnimo z vodnimi športi: jadrnanje, veslanje, plavanje, skoki v vodo, watter-polo. Med vsemi naštetimi ima plavanje še največ izgledov. Za tem suhi športi: tenis, hokej, polo, jahanje, kolesarenje, avtomobilizem, jadrnalno letenje, aviacija, turistika, težka in lahka atletika, hazena, nogomet in golf. Od vseh teh naštetih športov imajo pri nas izgleda za popularnost lahka in težka atletika ter nogomet. Sicer bom pa o teh športih še spregovoril, če mi bo dal tovariš urednik kaj prostora. Poleg tega bom skušal zbrati čim več in čim bolj pisanega drobiža, tako da bo za vsakega nekaj. Tudi deklet ne bom pozabil, nikar se ne bojte, le naj se katera tudi sama oglasi. Non multum sed multa!

Gaberščik Milan.

Naši dijaki-lahkoatleti v Mariboru

V nobenem mestu Jugoslavije se najbrž šolska mladina ne udejstvuje toliko v športu, kot se v slovenskih mestih, v Ljubljani, Celju, Mariboru in Novem mestu. Posebno priljubljena panoga je v zadnjem času postala lahka atletika, saj se dijaki zavedajo, da ima vse pogoje za zdravje, moč in odpornost.

Najbolj živahno gibanje opazimo pri ljubljanskih srednješolcih. Že lani so priredili več tekmovalj, tako v Novem mestu kot v Ljubljani, in pokazali so prav lepe uspehe. Letošnje šolsko leto so sklenili, da bodo zgodaj pričeli. Kmalu so bili v dogovoru z mariborskimi dijaki, da bodo priredili lahkoatletski dvoboj v Mariboru. Neko nedeljo zjutraj so se razigrane volje peljali v Maribor na važno srečanje.

Lahko razumete, da je bilo razočaranje veliko, ko so v Mariboru zvedeli, da so Mariborčani dobili prejšnji dan prepoved dvoboja! Čudimo se, da ravno sedaj, ko prinašajo nekateri časopisi pohvale o prepotrebem zakonu o obvezni telesni vzgoji, češ, da ni cilj mladine samo umska izobrazba, temveč tudi telesna vzgoja: mladina naj bo zdrava, krepka in odporna, vsa mlada generacija naj goji telesno vzgojo, šolska oblast ne pusti mladini športnega udejstvovanja, ko bi ga morala podpirati!

Da pa ne bi ljubljanski srednješolci hodili zastoj v Maribor, so sklenili, da bodo priredili

nekak trening in tako pokazali svoje zmožnosti. Rezultati, ki so seveda neoficijelni, so bili prav lepi, četudi ni bilo prizadevanje dijakov tako veliko, kot bi bilo, če bi se pomerili v resni oficijelni borbi z mariborskimi.

Naj povemo nekaj rezultatov: Posebno se je izkazal »Balkanec« že znani Bratovž Vid, dijak III. državne gimnazije in udeleženec letošnjih balkanskih iger v Bukarešti. Preskočil je 1.76 m. Sledila sta Polak in Erber z 1.65 m. V daljini je bil prvi Erber (6,10), drugi Lapaine. V kopju je odnesel prvenstvo Kajfež, v kroglji pa ga je prehitel Mariborčan. Rezultatov v metih in teku ne navajamo, ker niso zanesljivo točni.

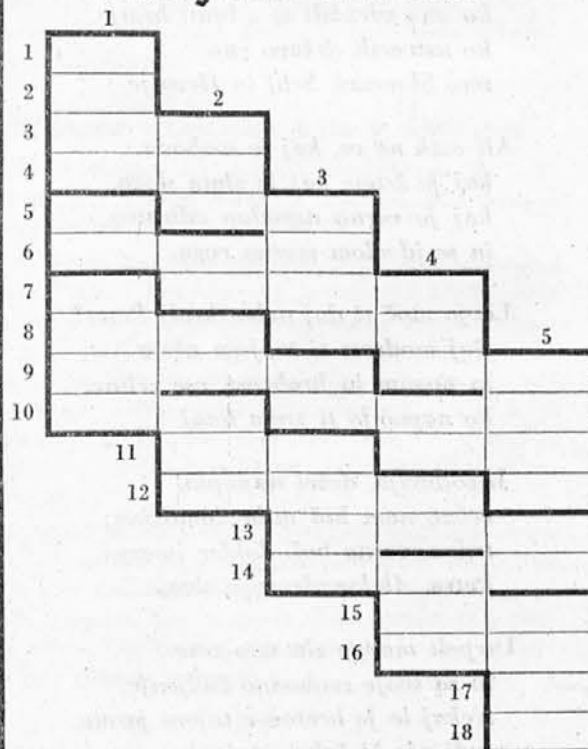
Želimo, da bi se lahka atletika razvijala naprej do višine, kakršna je na primer pri nemških srednješolcih. Slovenski dijaki-športniki so na pravi poti in naj zaradi kakih ovir ne opuste koristnega udejstvovanja na športnem polju. V naši mladini naj bo zdrav duh v zdravem telesu!

**Kdor nacionalist,
ta sokol!**

NACIJONALNI SREDNJEŠOLCI! Spominjajte se vedno, da je »NAŠA VOLJA« vaše edino glasilo. — Razširjajte jo in pošiljajte dopise!

K R I Ž A N K A

Nagradna zlogovna križanka

Vodoravno: 1. oblika osebnega zaimka; 2. osebni povratni zaimek; 3. glasbilo; 4. cunja; 5. grška črka — livada; 6. znamenje meništva; 7. grška črka — nasladijo; 8. pladenj — južnoameriška dom. žival; 9. hrib pri Ljubljani (e = s) — pleme; 10. pritok Neretve — nakana; 11. izumetničeno ime Jožefina — živalske noge; 12. služi starčku v oporo — nikalnica; 13. prvi Karoling na frankovskem prestolu (751) — predlog; 14. prebivalec Pribinove prestolice na Slovaškem; 15. dišava; 16. latinska nikalnica — oblika francoskega glagola aller; 17. nikalnica; 18. končnica pomanjševalnic.

Navpično: 1. zabava — velika kača — grški matematik; 2. mesto v Italiji, znano po pogodbi med Italijo in Jugoslavijo — japonski plavač — vrsta masti — Byronov ep (prevedla Koseski in Stritar); 3. rimski cesar in zakonodajalec — pomlad — otočje v Tihem oceanu; 4. del pohištva — žensko ime — postopač — vrsta vina; 5. španski Arabci — reka v Dravski banovini — samostan, ki ga je sezidal knez Lazar.

Za pravilno rešitev je razpisana za nagrado lepa knjiga. Zrebanje bo 13. novembra t. l.

★

RESITEV KRIZANKE IZ DRUGE STEVILKE

Vodoravno: 1. ko, 2. to, 3. riga, 4. baron, 5. t-nero, 6. sadika, 7. ta-kaviar, 8. kivi-capa, 9. niceja-diva, 10. kumatori, 11. karo-gora, 12. nadelo-ti, 13. zijalo, 14. jata-par, 15. kopa, 16. voda, 17. vi, 18. ca.

Šah

PROBLEM: C. 5. KIPPING

B: Ka4, Ld5, Sa6 in c6.

Č: Ka8, Tg2, kmet e2.

Beli je na potezi in matira črnega v treh potezah.

★

RESITEV PROBLEMA IZ DRUGE STEVILKE

1. Lb8.